

Nova Strava

Leto I. Naročnina
 Mesečno Din 3.—
 Štev. 21 Četrletno „ 10.—
 Polletno „ 15.—
 Celoletno „ 25.—
 Posamezna Uredništvo
 številka in uprava:
 Din 1.— Ljubljana, Dalma-
 tinova ulica št. 8
 Izhaja vsak Telefon št. 2182
 prvi in tretji Rokopisov ne vra-
 četrtak čamo — Poštni
 v mesecu ček. račun 17.177.

SOCIJALNO - POLITIČNI IN STROKOVNI LIST.

Narodno vprašanje
 je socialno vprašanje!

Pravica do stavke

Delavec razpolaga samo s svojo telesno in umsko delovno silo, drugega premoženja nima. Zato je sposobnost za delo in zaposlitev delavčeve največje bogastvo. Ako pri delavcu iz kakršnega koli razloga nastopi nesposobnost za delo ali da si zaradi brezposelnosti ne more služiti svojega vsakdanjega kruha, potem je ob vse in obsojen na smrt sam in njegova družina. Zaradi tega je samo po sebi umevno, da mora delavec to svoje edino premoženje braniti, in to do najskrajnejših sil. Tudi javnost, država, zlasti njena zakonodaja je dolžna, da s primernimi ukrepi in zakoni vir delavčevega življenjskega obstoja zaščiti in pazi, da delavec ne postane žrtev izkoriščanja, da mu delovna sila prezgodaj ne opeša in da, kadar po sili naravnega zakona mora opešati, je on ali njegova družina primerno prekrbljena in zavarovana. Moderna socialna zakonodaja mora v splošnem zasledovati dva glavna cilja: varovati delavca za čas njegove pridobitne sposobnosti in pa tudi v času, ko je ta sposobnost izgubljena. Zakonodaja mora nastop pridobitne nesposobnosti na eni strani preprečevati, na drugi strani pa posledice pridobitne nesposobnosti zdraviti. Tem nalogam služi vsa zakonodaja, ki ureja delovno razmerje po načelu čim boljše in intenzivnejše zaščite delavčevih telesnih sil, potem pa zakonodaja, ki spada pod pojem socialnega zavarovanja.

Delovni pogoji morajo v vsakem delovnem razmerju biti taki, da delavcu nudijo zadosti sredstev za preživljanje, da ima delavec primeren počitek, da je varovan pred presenečenjem, da bi moral čez noč na cesto, da je zadostno poskrbljeno za naprave za zaščito življenja in zdravja, da je varovana pravna sigurnost, zlasti v pogledu reševanja sporov, ki izvirajo iz delovnega razmerja. Važno je tudi stanovanjsko vprašanje; tudi delavčeve kulturno izživljanje ima velik pomen. Najvažnejšo vlogo nedvomno igra vprašanje mezd, ker mezda sama po sebi ureja nešteto drugih socialnih in kulturnih vprašanj. Človeška družba, pa naj bo organizirana po katerihkoli načelih, je dolžna, da vsakemu posamezniku zaščiti obstoj in mu omogoči življenje, dostojno človeka, ki ne more, ne sme in noče živeti samo od koščka črnega in subega kruha. To dolžnost ima družba, ki je organizirana v obliko države, prav posebno proti delavskemu razredu, ki je eden glavnih činiteljev v narodnem gospodarskem uveljavljanju. Delavčeva življenjska sredstva so skromna, skoraj leže na eni sami karti, zato je ta sredstva s prav posebno vestnostjo in skrbnostjo čuvati in paziti, da ostanejo neokrnjena. Spoznanje, da delovne sile v narodu predstavljajo najdragocenejše bogastvo, ki narodu daje večno življenje, je ustvarilo nov tip moderne zakonodaje, tako imenovano delovno pravo, ki ima po svojem namenu in pomenu služiti samo ohranitvi naroda

Vsebina: Pravica do stavke / Delavčeva razmišljanja / Svarilo Sloveniji / Kdo je sovražnik delavstva / Vprašanje kmetijskega delavstva / Ali naj se ustavi nadaljnji tehnični napredek / Skupno delo strok. organizacij in združnikov / Strokovni vestnik / Zanimivosti in pripombe.

Delavčeva razmišljanja

Slovenija leži na najbolj eksponiranem delu Evrope. Preko te zemlje so se preseljevali narodi v davnih časih in tudi v začetku srednjega veka. Po sedanji dravski banovini so prodirale rimske legije proti severu in vzhodu. Tudi danes, ravno tako kakor pred svetovno vojno, se križajo na tej zemeljski točki ekspanzivne smeri nekaterih evropskih držav. Ena vesela pritiska gospodarsko, politično in z vojaško silo proti jugu, druga pa preko Balkanskega polotoka na vzhod. Ni čudno, da je rekel neki srbski seljak, ko je pripovedoval pok. kralju Aleksandru, da gre po bitki na Ceru obiskat svojega mrtvega sina: «Taka je pač usoda našega naroda. Nikogar ne dolžim zaradi nesreče, ki me je z izgubo mojih šestih sinov zadela. Če je kdo kriv, je kriv kvečjemu tisti, ki nas je pred davnimi stoletji naselil na tako veternem kraju, da od vseh plati vse semkaj sili.»

Poglejmo dravsko banovino v luči statistike! Tu živi 1 milijon dvestotisoč ljudi, od teh od obrti in industrije 265 tisoč prebivalcev ali okroglo 21%. Samo poljedelstvo bi nas ne moglo preživljati, saj pride 70 ljudi na 1 km², v nekaterih krajih celo 150. Gostota prebivalstva, ki je v mestih, rudarskih in industrijskih revirjih še večja in živi tukaj na km² čez 200 ljudi seveda od obrti in industrije. Od poljedelstva živi v dravski banovini 724 tisoč ljudi, ali 60% celokupnega prebivalstva. Iz te statistike vidimo, da ima kmečko prebivalstvo premalo zemlje in si mora vsled tega iskati zaslužka v mestih, oziroma v industrijskih centrih. Obrt pa je sama v

in njegove celote ter s tem utrditvi in varnosti države. Tam, kjer delovno moč cenijo in spoštujejo kot nacionalno bogastvo, ki je pričetek in konec vseh gospodarskih, kulturnih in političnih dobrin naroda in države, so delovno silo zaščitili celo s posebnimi določbami kazenskega zakona in delo dali pod zaščito socialne časti posameznika in pod zaščito ponosa naroda in države. V nekaterih državah poslušajo celo posebna častna sodišča, da presojujejo slučaje, ki niso v skladu s spoštovanjem in ljubeznijo do dela in delovnega človeka. Človek, ki zgreši taka nesocialna in s tem nečastna dejanja, postane počasi izobčen iz družbe in ni vreden, da bi bil član naroda, ki naj v narodu vrši gotovo odgovorno delo.

Tako je torej delo najsvetejša svetinja, ki je vredna posebnega kulta in oboževanja vseh in vsakega posameznika. Tudi, če živimo v družbi, ki je zgrajena na načelu zasebne lastnine in ki se uveljavlja po načelih gospodarskega liberalizma, moramo imeti vedno pred očmi, da je le narod lastnik vsega bogastva, onega, ki je za gospodarsko in kulturno življenje v narodu potreben in da mora zato biti bogastvo posameznika, zlasti produkcijska sredstva, samo v službi naroda in za njegove potrebe. Posameznik ima s produkcijskimi sredstvi upravljati tako, da nikdar ne pridejo v nevarnost vse narodne koristi in potrebe. Delavska zaščitna zakonodaja ima in mora gospodarsko uveljavljanje usmerjati za tem ciljem. Toda zakonodaja je eno, drugo je vsakdanje življenje, ki je grobo in sebično, le malo

krizi, ker ne more konkurirati industriji, ki dela s stroji na debelo in z zmanjšanim številom delavcev; a še ti zaslužijo toliko, da je za življenje premalo, za smrt preveč. Celotilna industrija, ki je pri nas zaradi zaščitnih carin v največjem razmahu, plačuje svoje delavstvo najslabše razen nekaterih častnih izjem. Tekstilna industrija se je zadnja leta preselila v naše kraje kot mobilna industrija. Seli se iz kraja v kraj, iz države v državo, kjer najde cenejše delovne sile in ugodnejše davčne pogoje. Ko se pogoji poslabšajo, odide drugam, prepustivši za seboj podrti tovarne, kopicke delavcev brez zaslužka ter onemogle starčke brez podpore, stroje vzame pa s seboj. Nato se naseli zopet v novih krajih, kjer začne kalkulirati na isti način, kakor prej omenjeno in zaračunava stroje, ki so že obrabljeni, kot popolnoma nove.

Narod pa v splošnem gladuje in hira, ker si ne more s svojim delom zaslužiti toliko, da bi kril življenjske potrebščine kljub rudnemu bogastvu, razviti industriji ter trdemu in vztrajnemu delu, ki ga opravlja delavstvo in kmečko ljudstvo. Taka je usoda našega naroda v dravski banovini. Poleg vsega tega mora naš kmet vse industrijske izdelke drago plačati, zbog česar bi pričakovali, da bodo vsaj delavci dobro služili in tako vračali s svojim višjim življenjskim standartom zaslužek zopet poljedelstvu. A vsa naša industrija je žalibog v rokah raznih delniških družb, ki obratujejo večinoma s tujim kapitalom; ta pa plačuje delavstvo v splošnem slabo, ker nima nobenega interesa na

zadovoljstvu širokih ljudskih slojev. Težke milijone iztisnejo tuje iz krvavih žuljev našega naroda. Ogromni dobički gredo v inozemstvo, kjer osrečujejo in zadovoljujejo tuje, dostikrat nam sovražne interese.

Nekateri računski podatki prejšnjih let po vojni nam kažejo ogromne vsote letnih 250 do 300 milijonov dinarjev, ki sta jih odtrgala od ust naših ljudi industrijski in veleposelstniški kapital.

K politični svobodi spada tudi gospodarska, ki je predpogoj resnične duhovne svobode. Razmere, v katerih živita naš ročni in duševni proletarijat, so globoka rana v organizmu našega javnega življenja in to socialno in gospodarsko stanje našega naroda je naša skupna narodna bolečina.

Svarilo Sloveniji

Skoraj neopaženo so bile v listih za beležene sledeče, zelo zanimive in zlasti za Slovence zelo poučne in resne številke, ki kažejo smer, v katero gospodarstvo ne sme iti, ako hočemo, da ima narod kruh doma. V prvih desetih mesecih tega leta je bilo v državi ustanovljeno 40 novih delniških družb s kapitalom od 106 milijonov dinarjev. Večina novih družb se peča s trgovino, tej slede rudarska podjetja. Tekstilna industrija zaznamuje štiri nove družbe, Tudi avtomobilska industrija kaže napredek.

To je značilno: od 40 novih družb ima 24 družb sedež v Beogradu, 9 družb v Zagrebu tri v Zemunu; v Ljubljani ima sedež samo ena nova družba. Ako bo šel razvoj v tem pravcu naprej, bomo postali narod izseljencev ali — beračev. V takih pojavih leži najresnejša nevarnost za obstoj slovenstva. V smeri gospodarskega jačanja Slovenije leže pogoji za razvoj slovenskega naroda. Kdo o teh potrebah vodi resne račune?

ali nič prežeto s smislom za višje moralne in nacionalne vrednote. Doživljamo slučaje, ki pomenjajo najbolj grobo kršitev in omalovaževanje gospodarske resnice, da je delo največja svetinja, ki mora biti najbolj nežno čuvana in negovana. Delavci morajo dan na dan opazovati in čutiti na lastni koži, kako brez kazni in brez spoštovanja in ljubezni do potreb naroda nekateri kršijo zakone in socialna načela, po katerih se ima razvijati gospodarska delavnost kapitala. Posebno to vidimo pri sistemu delavskih plač, ki so v svoji celoti take, da bijejo v obraz vsem tendencam socialno-zaščitne zakonodaje in ki so predrzno omalovaževanje ponosa in časti naroda. To dejstvo je potrdila tudi državna zakonodaja z uveljavljenjem zakona o najnižjih plačah, ki je po dejansko vzel v zaščito vse one, ki so priznavali sramotno nizke plače. Te nizke plače je namreč zakon sankcioniral, tako da so po duhu in besedilu zakona plače no 500 ali 600 ali 700 Din mesečno dopustne plače. Povprečna dnevna plača v dravski banovini še vedno znaša komaj 22 Din. Kako naj delavec ta znesek za razne potrebe porazdeli? Kako naj delavec skrbi za čim daljšo ohranitev svoje delovne sile, ko nima sredstev za primerno prehrano? Pri polni izrabi delovnih sil delavec ne vidi niti žarka sonca pred seboj, vse življenje mu je zavito v temo, nikjer upanja na boljše dni. V ta svoj začarani položaj gleda delavec in išče izhoda. Spoznava, da je sam za borbo preslab, združuje se v svojih stanovskih organizacijah, svoje pravice je prisiljen uveljavljati kolektivno. V tej

borbi igra stavka, skupna in istočasna zapustitev dela, posebno važno vlogo. Stavka je kot operacija skrajno in izjemno sredstvo. Vsaka stavka je za narodno gospodarstvo nevaren pojav in stavka prinaša tudi delavcu škodo, vsaj začasno. V državah, v katerih vlada in gospodari diktatura: Italija, Nemčija, Rusija so stavke prepovedane, ker pač vladajoči poudarjajo mnenje, da mora biti država tako močna, da izgadi spore in da delo tako zaščiti, da so stavke kot negacija dela nepotrebne in ker so narodnemu sožitju škodljive, morajo biti prepovedane. Po teoriji diktatorjev, da je delavec kot enakovreden član naroda v vseh smereh zaščiten in so njegove pravice regulirane pod vidikom vseh narodnih koristi, je prepoved stavke umljiva. Dosledno tej prepovedi je morala slediti tudi prepoved svobodnih strokovnih organizacij. Toda prepoved stavk se protivi demokratičnim načelom, ki človeku dajejo tudi pravico samoobrambe in samoohrane, ako sila okoliščin to zahteva. Stavka je višja sila, ki gre preko določb zakona in pogodb, ako je seveda stavka socialno in moralno utemeljena. Vsaka stavka, ki naj bo pravno utemeljena, mora dobiti svojo najvišjo sankcijo v mnenju javnosti in v zaščiti oblasti, ki je spoznala, da je stavka izraz utemeljenih zahtev.

V demokratičnih državah mora pravica do stavke ostati zaščiten, pri istočasni zaščiti važnih življenjskih interesov družbe. Stavke bodo postale nepotrebne z izpolnjevanjem socialne zakonodaje in administracije.

Kdo je še sovražnik delavstva?

— k Res je in tudi upravičeno je, da vidi delavec v boju za življenjski obstanek in za znošnejše gospodarsko in pravično socialno izživljanje kot najhujšega nasprotnika kapitalizem in njegove izrodke, proti kateremu vodi neenako borbo že leta in leta za malenkostnimi uspehi.

Neenakost borbe in malenkostnih uspehov pa v resnici ni kriv samo kapitalizem, njemu se družijo še večji in opasnejši sovražnik «nezavednost» v lastnih vrstah.

Temu problemu, se zdi, da delavsko časopisje vseh barv posveča premalo pozornosti bodisi iz katerekoli sramežljivosti ali obzirnosti do kogarkoli.

Resnica oči kolje, pravi star pregovor, zato pogledimo tej resnici v obraz brez sramu in obzirnosti.

V boju proti kapitalističnemu izžemanju, zapostavljanju in izkoriščevanju se je neštokrat pokazalo, da sloni ves vpliv delavstva, političen in gospodarski, v strokovni organizaciji in v njegovem tisku.

Če bi ne bilo strokovnih organizacij, bi bil ves boj delavstva v naprej obsoben na neuspeh. Bolj ko kdaj se je letos pokazalo in dokazalo, da leži moralna sila delavstva le v organizaciji.

Velik del delavstva se tega zaveda, še večji del pa te zavesti nima in jo morda tudi imeti noče.

Ta velik del neorganiziranega in daleč v stran od strokovnih organizacij stoječega delavstva je smatrati v gotovih ozirih še za večjega škodljivca in nasprotnika delavskih interesov, kakor je kapitalizem z vsemi njegovimi izrodki.

Večkrat slišimo delavca, ki se s ponosom trka na prsa, da ni organiziran, da mu tega niti treba ni in ni treba plačevati nikakih prispevkov in da mu nima nihče ukazovati ali ovirati ga, kadar se gre za njegove službene in mezne odnose, zato ker hoče biti popolnoma svoboden brez ozira na levo ali desno.

Takšne nezavednosti naše delavstvo v svojih vrstah ne sme več trpeti.

Kajti zaradi nje ne trpi samo ugled strokovnih organizacij in borbeno sila v njej, marveč trpe tudi materijalni interesi vsega delavstva in poedinca.

Kajti vsaka stanovska in strokovna organizacija je močna in bo močna le takrat, kadar bo mogla nastopati v imenu 100odstotnega organiziranega delavstva. Ako pa v organizaciji manjka skoro 55% delavstva enako izkoriščevanega, potem organizacije ne morejo govoriti v imenu celokupnosti delavskega razreda, zato so tudi uspehi minimalni, ker le po stopinjah se bližamo konsoli-

daciji mizernih gospodarskih in socialnih prilik.

Zakaj? Zato, ker je vpliv organizacij okrnjen, kar nasprotnik, «kapitalizem», prav dobro ve, zato je ošaben, odporen, trdosrčen, izkoriščevalen in si domišlja, da mu je narava podelila privilegij vse zgoraj našete lastnosti izkoristiti do slednje potankosti.

To vendar ne sme delavstvo več trpeti, da bi v boju za boljši košček kruha nosil žrtve in težave boja samo nekaterniki, drugi pa da bi se smejali, ko dobe podarjene vse uspehe, ki si jih organizacija pridobi.

Delavstvo mora in je primorano nastopiti proti temu izroduku v lastnih vrstah z vso brezobzirnostjo, ako vsi dobrohotni opomini nič ne zaležejo.

Čut solidarnosti medsebojnega zaupanja mora zavladati v delavskih vrstah, ker brez boja in solidarnosti vseh prizadetih ne bo mogoče doseči vidnejših in trajnejših uspehov.

Mnogo žrtev in truda bo še treba zato, vendar morajo te žrtve doprinositi solidarno vsi in nikakor ne gre, da bi se jim kdo na škodo celote odtegoval.

Ako ne bomo pokazali dovolj odločnosti za izbris tega moralnega madeža v delavskih vrstah, potem je delo organizacij polovičarsko, ker se mora boriti proti kapitalizmu in nevednosti v delavskih vrstah naenkrat.

Borbo proti nevednosti, nedisciplini se mora poostriiti, boj mora postati brezobziren, ker dosedanja v rokavicah povita dobrohotnost ni pokazala najmanjšega uspeha.

Če smo spoznali sovražnika, potem ga moramo onesposobiti, da bi svoje materijalno-egoistične načrte še nadalje uveljavljal brez odpora in gneva.

Ali bi delavstvo rabilo zahtevati zakon o minimalnih mezdah, ako bi bilo 100% organizirano? Gotovo ne, ker bi zakon nadomeščala delavska solidarnost.

Zakon o minimalnih mezdah, ki je izšel na željo in zahtevo delavstva, je samo posledica lastne šibke organizatorne zavesti, ker je bil delavec v boju proti izkoriščevanju delavskih mezd prešibak, zato je zaprosil državno oblast, da ga zaščiti. Ako ni dovolj zaščiten, je tudi kriva šibka zavest. To šibko zavest so povzročili neorganiziranci.

Čebeliče umore trota, ker ne dopuste, da bi kdo živel od tuje pridnosti.

Posnemajmo čebeliče, da onemogočimo trote tudi v lastnih vrstah, da potem onesposobimo trote v človeški družbi.

Boj nezavednosti do skrajnosti!

Ali naj se ustavi nadaljni tehnični napredek?

Prihajamo neizogibno k načelnemu vprašanju, če moramo tehnični napredek, ki naglo odstranjuje delavce in tako znižuje možnost uporabe, zavirati?

Umrli profesor narodnega gospodarstva na brnski univerzi dr. Jan Loewenstein je v svojem spisu «Diagnoza in zdravljenje svetovne krize» predlagal, da se obdavi racionalizacija. Ne vemo na kak način bi bilo to mogoče odmeriti. Tu ne zadostuje le ključ, ki določa število strojev, kajti njihovo opravilo je različno. Ne vemo n. pr. na kak način bi moral biti obdavičen tisti, ki je izvedel racionalizacijo in je nato znižal cene svojih izdelkov v korist konzumentov in kako bi moral biti obdavičen tisti, kateri je znižal z racionalizacijo samo proizvodnjo režijo. Tako obdavičenje je sicer izvedljivo, četudi ne bi bilo popolnoma pravično. Posebno obdavičenje je bilo uvedeno na Gdanskem že leta 1933. na nove stroje.

Tudi v Nemčiji se prepoveduje z uredbami vladnih komisarijev uvedba novih strojev v različnih strokah proizvodnje. Tako je bilo n. pr. že l. 1933., da se je v tobačni industriji v Nemčiji prepovedalo uvajati nove stroje in to prav radi velike brezposelnosti prav v tej stroki. Stroj namreč izdelava eni uri 2000 smotk, dočim se jih izgotovi ročno le 70, tako da en stroj nadomesti 28 in eno tretjino delavne moči.

Tudi v drugih strokah je bilo deloma prepovedano, da bi se uvedli novi stroji radi velike krize. V steklarstvu je bilo n. pr. prepovedano za daljšo dobo uvajati nove avtomatične stroje za izdelavo

stekla v ploščah in steklenic. V enaki uredbi pa razpravlja tudi v Češkoslovaški. Tudi v papirnatih stroki, kjer je produkcija ogromna in skladišča polna, je bilo v Nemčiji uradno prepovedano nepretrgano proizvodnje in je dovoljeno, da tečejo stroji le pet dni v tednu.

Seveda so te uredbe mogoče le za prehodni čas v izjemnem času prometne krize in zato je treba vse to regulirati, kar je potrebno in nujno. To tudi ne bi bilo smotno in mogoče, da bi se skrajno ustavil tehnični napredek. Saj so stroji prav radi tega tu, da delavstvu prihranijo napor, da mu je mogoče skrajšati delovno dobo in zvišati produkcijo, ki bo cenejša, kar vse je predpogoj višjega življenjskega nivoja.

V moderni dobi mora biti prepuščena podjetnost previdnosti, da bi se brez potrebe ne izločevali do sedaj neizrabljeni stroji in da bi se brez potrebe ne uvajali novi, dragi in popolnejši stroji ter s tem novo delovno moč stroju, ko ni zajamčena trajna možnost uporabi njihovo polno kapaciteto. To regulacijo bo potrebno urediti s pomočjo uradov sporazumno med organizacijami delodajalcev in delavcev za posamezne stroke, kajti danes je vprašanje radi uvedbe novih strojev in metod v eksistentnem smislu važnejši nego mezne in kolektivne pogodbe.

Dalje je težko izvedljivo, da bi se z državno avtoriteto zabranilo uvajati stroje v posameznih strokah, ker ni gotovo, da bi tudi ostale države storile tak sklep in da bi se to postopanje uvedlo

povsod. Če pa bi bil le v nekaterih državah zadrževan in oviran tehnični napredek, bi inozemska konkurenca to le uporabila. Da pa bi bil v tem oziru napravljen mednarodni sporazum, ne bi se smelo uvajati nekatere nove stroje, je v praksi še težje izvedljivo nego sporazum za mednarodno razorožitev.

Države, ki imajo višjo stopnjo kulture, bi se ne dale omejevati pri uvajanju novih strojev in patentov od manj civiliziranih držav. Vsak tehnični napredek izhaja praviloma iz novih iznajdb in iz izpopolnjevanja, ker prva uvedba in preizkušnja tega je drag poizkus, ki zahteva povračila. To so glavni vzroki, ki preprečujejo sporazum, da bi se prepovedalo uvajati nove stroje.

Zato je težavna trajna regulacija tehničnega napredka in omejevanje novih iznajdb in strojev, od katerih je velika večina ljudstvu le koristna. Predvsem

pa je ovira sporazuma strah, da bi ja kaka država ne zaostala v tehničnem napredku in razvoju ter da bi ne bila radi tega izpodrinjena iz svetovnega trga od držav, ki imajo lepo razvito tehnično industrijo.

Toda vseeno ne smejo delojemalci videti z uvajanjem novih tehničnih pripomočkov svojo nadaljno oslabitev, oni ne smejo smatrati novi mašinizem za svojega neprijatelja, kot je bilo to v početkih industrijske ere, če nočemo, da bi se pomnožila armada brezposelnih, ki bi zanesla nemir v celo naše življenje in če nočemo, da bi se znižala mezdna in s tem tudi življenjska in konzumna višina, se mora družba odločiti bodisi za nazadnjaško oviranje tehničnega napredka ali se pa mora odločiti za vsprodnjo cesto zdravega razuma in dati ljudem zaposlitve, krajši delovni čas in večje zasluzke.

Vprašanje kmetskega delavstva

— k Le tisti je dober graditelj bodočnosti, ki se iz napak in nedostatkov preteklosti uči, kako se mora delati in kaj je treba preprečiti, da bo graditelj boljše bodočnosti naletela na čim manj ovir.

Velika ovira pri gradnji boljše delavske bodočnosti predstavljajo kmečki delavci, ker njih strokovna zavest in čut solidarnosti ni tako razvita kot pri poklicnem delavcu.

Poklicni delavec je absolutno odvisen samo od pridnosti svojih rok in uma in njegov zaslužek je edino sredstvo za preživljanje sebe in svoje družine. Druge možnosti nima, kamor bi lahko odložil težkoče vsakdanjih skrbi.

Kupiti mora do slehrne užigalice in krpe le iz tega, kar si je s pridnostjo prislužil.

Strokovna borba za delavske interese gre v pravcu, da se življenjski standard poklicnega delavca zboljša in se mu ustvari tak zaslužek, ki bo odgovarjal kritju vseh njegovih socialnih, kulturnih in gospodarskih potreb v življenju. Zaradi takega hotenja je poklicnega delavca zavest zelo razvita in čut solidarnosti v boju za obstanek populn.

Vse drugačne pojave opazimo pri tako imenovanem kmetskem delavstvu, to je ono delavstvo, ki si mora iskati zaslužka še v tovarni, da si zboljša življenjski nivo v svoji kmečki hiši, ki je njegova last ali uživa kot član kmetske družine iz hiše posebne ugodnosti.

Naše kmetije so prezadolžene, premajhne, da bi mogle rediti po največkrat več glav broječo družino. Zato si morajo taki nadštevilni člani iskati zaslužka v bližini svojega doma v industriji, obrti ali kjerkoli drugje.

Tak kmečki delavec ima preskrbljeno stanovanje v hiši svojih staršev za malenkostno odškodnino ali celo zastonj, se zjutraj in zvečer usede k skupni skledi in nihče ga ne vpraša po plačilu. Vseeno je, ali je ena žlica več ali manj pri skupni skledi, tako ponavadi reče naš dobrosrčen kmet, ko povabi k skupni skledi lačnega dostojnega tujca ali celo znanca. Kaj bi godrnjal, ako tako sede k skledi lasten sin, ki dela čez dan v tovarni.

Tak kmečki delavec nima nobenih skrbi za prenočišče in prehrano in njegov zaslužek gre pač večkrat v nepotrebno smer.

Ker teh skrbi nima, tak delavec danes zelo rad konkurenčno nastopa v

svojih mezdah, zato je tudi v tovarni zaželen, ker je taka delovna sila že po špekulacijski naravi podjetnika cenejša, ako je pa tak delavec še sam od sebe popustljiv, dobi tako mezdo, od katere bi pa poklicni delavec ne mogel živeti.

Tako se ustvarja zlo in škoda za delavski poklicni razred.

Ali naj napovemo kmečkemu delavcu boj? Nikakor ne! On mora delati, ker ga domačija preživljati ne more, on gospodarsko krepi vaško okolje s svojim zaslužkom, on je potreben kmetu, da donša gotov novic v hišo, ker ga kmet iz svojih produktov ne more izbiti.

Tega delavca je treba vzgojiti in mu dopovedati, da s svojo konkurenčno delovno silo uničuje in onemogoča zaposlitev in primeren zaslužek poklicnemu delavcu.

V njem je treba vzgojiti čut solidarnosti in pripraviti ga do tega, da se bo odvaldi ceniti moč in pridnost svojih rok po patriarhalnih kmečkih načelih.

On mora in je primoran nastopati z roko v roki s poklicnim delavcem in ceniti svojo delovno silo, kakor da je odvisen le od odškodnine za svojo pridnost in delo.

Ugodnosti, ki jih uživa v svoji kmečki bajti ali hiši, mu morajo služiti le kot priboljšek k skromnemu zaslužku.

Ako ucepimo temu delavcu to zavest, da spozna, da s svojim dejanjem kviri potrebno solidarnost, škoduje socialnemu in kulturnemu napredku delavskega stanu, bo gotovo prenehal podcenjevati samega sebe, svojo silo in sposobnost in bo prenehal biti špekulacijski objekt podjetnika, pri katerem je zaposlen.

To zavest mu mora ucepiti organizacija in vsak posameznik iz poklicnega delavskega stanu in verujete, če bomo storili vsi svojo dolžnost v tem vzgojnem pravcu, bo prihodnja uredba o minimalnih mezdah nosila najnižjo plačo, ki jo ne bomo imenovali sramotno.

Kmečki delavec mora v organizacijo, da se v njej vzgoji za dobrega tovariša in odkritega borca za delavske interese.

Z vzgojo bomo odpravili zlo, ki tlačil delavski pokret k tlom, odpravili pa bomo tudi moderno suženjstvo v obratih.

Pokazal sem na to rak rano.

Vsi na delo, da jo zacelimo!

Skupno delo strokov. organizacij in združnikov

Zboljšanje gospodarskega in socialnega nivoja delavstva in nameščenskih vrst ni mogoče doseči s političnimi sejami in sestanki, temveč je treba priti do konkretnega in smotrnega načrta. Dobro vemo, da nam nihče ne pomore, če si ne bomo pomagali sami in prišli z lastno inicijativo sami korak naprej. Če vidi delavstvo, uradništvo in nameščensko v strokovnih organizacijah močno zaščito v svojem boju za mezde in plače, je nujno, da bi se ti in organizacije zavedale, da je skupno delo strokovnih organizacij z združništvom neobhodno potrebno, če hočemo, da bo imelo delavstvo in srednji stan spodobno življenje.

Gospodarska moč konzumnih društev je jako močna. Ona organizira milijone članstva, kar pomeni v resnici milijone rodbin. Zdržnišči činitelji se prizadevajo vedno in povsod za boljšo ureditev so-

cialnih razmer zaposlenih vrst, kajti z njihovim izboljšanjem se izboljšuje tudi temelj lastnega gospodarskega pridobivanja. Konzumna društva točno izpolnjujejo vse socialne dolžnosti, ki jih ne moremo smatrati za težko socialno breme, kakor lahko smatramo nekatera privatna podjetja.

Za zdravljenje gospodarskega življenja in za odstranitev brezposelnosti stopa združništvo složno s strokovnimi organizacijami za skrajšano delovno dobo z istimi mezdami, za znižanje starostne meje in da ne bi bili pokojninski prispevki miloščina, temveč da bi odgovarjali življenjskim potrebam.

Nikjer ne velja to geslo: «Svoji k svojim» bolj kot tu. Če si podajajo roke strokovne organizacije in združništvo, pomeni to močan in uspešen boj za boljšo bodočnost.

STROKOVNI VESTNIK

Iz podružnic

Jesenice: Kovinarji

Napredek in osamosvojitve je cilj Kranjske industrijske družbe.

V letu 1929. so KID prevzeli novi lastniki, ki stalno streme za napredkom v obratu in da se osamosvoje pri dobavah potrebnih sirovin.

Za tak cilj se je tudi upostavilo potrebno tehnično. Za rentabilnost podjetja je bilo tudi nekaj pretresljajev, ki jih je utrpelo delavstvo na plačah.

Brez hrupa in slavnosti se je dogradil nov «plavž», iz katerega že teče sirovo železo.

Izvršila se je sicer ob otvoritvi plavža mala zakuska višjih, na kateri je bila tehničnemu vodstvu izrečena pohvala in priznanje na zamisli in hitri dograditvi.

Tako se je KID po dolgih 30 letih zopet osvobodila odvisnosti na dobavah železnih sirovin.

Postavitev plavža je velikanskega gospodarskega pomena za bodočnost Jesenic in njene najširše okolice, ker se s tem ojačuje narodno gospodarstvo.

In čigava je v resnici zasluga na napredku tovarniških naprav KID?

Po našem skromnem mnenju nosijo največ zasluge pridne in sposobne delavčeve roke in razum tehničnega vodstva.

Saj je delavec v teh dolgih 30 letih žrtvoval ne samo svojo pridnost, sposobnost in vestnost, marveč tudi svoje zdravje, da, celo svoje življenje.

Poškodbe in smrt v obratu se ne bodo nikdar amortizirale.

Rešitev gorenjega problema je zahtevala težke milijone investicij, ki je vsa namenjena za tehnični napredek, za varnost življenja delavstva in njegovo zdravje ni odpadlo nič, ker pri novi napravi ne opazimo nobenih oblačilnic, umivalnic, jedilnic. V tem pravcu je pa moderno tehnično vodstvo zaenkrat odpovedalo, zaenkrat sicer, ker smo prepričani, da se bodo za ta namen investirale še potrebne vsote, da bo celotna plavžarska naprava moderna na znotraj in na zunaj.

Mnenja smo, da bi se mogel že v početku določiti gotov odstotek za moderne socijalne in higijenske naprave.

Narodna strokovna zveza je že podvela potrebne korake ter je dobila zagotovilo od strani vodstva KID, da se bo to naknadno zgodilo.

Z otvoritvijo plavža se ne bodo povečale samo dividende delničarjev, marveč tudi neizbežne nesreče delavstva.

Pri novi napravi je zaposlenih precejšnje število novih delavcev. Kakšna bo mezdna odškodnina za delo, se pa še ne ve.

Ko se bodo delovne razmere pri plavžu normalizirale, se bo šele pristopilo k določanju ustrežajoče odškodnine.

Prizadeto delavstvo pozivamo, da stopi v organizacijo, ker le organizacija bo lahko zagovornica življenjskih potreb delavca in braniteljica odgovornosti, škodljivosti zdravja in drugih socialnih nevesočnosti pri plavžu zaposlenega delavstva.

Narodna strokovna zveza že sedaj posveča vsem tem vprašanjem največjo skrb in pažnjo, da bo lahko svoj čas pri ocenjevanju pridnosti in sposobnosti v plavžu zaposlenega delavstva najodločnejša zagovornica koristi delavstva.

Zato pristopite vsi v Narodno strokovno zvezo!

Želja, ki jo h koncu izražamo, je, da bi usoda namenila in ščitila velik razmah in uspeh novih naprav, želimo velik napredek, s tem pa tudi željo, da bi bilo delavsko vprašanje rešeno tako, da bi nikdar ne prišlo do ustavitve obrata ali kakih drugih pretresljajev.

Naj spremlja sreča novi plavž in pri njem zaposleno delavstvo.

Ljubljana: S. P. N.

V petek, dne 28. oktobra t. l. se je vršil v prostorih NSZ sestanek članstva, katerega namen je ustanoviti novo podružnico NSZ v Ljubljani.

Že na delegatskem zboru v Kranju je tov. dr. Bohinjec dejal, da je treba pritegniti k našemu pokretu tudi intelektualce in jim dati prilike, da se bodo lahko udeleževali v vseh važnih akcijah pokreta. Prav v tem smislu, da se prav ti pritegnejo in da se ustanovi v Ljubljani podružnica, ki bo prednjačila vsem in povsod in v kateri bi se popolnoma svobodno razmahnil vsi oni, ki ne spadajo v kovinarsko ali živilsko stroko, se namerava ustanoviti taka podružnica. To naj bi bila v glavnem podružnica samoupravnih in privatnih nameščencev, ki naj bodo bodoči pionirji in graditelji našega pokreta.

V imenu centrale je pozdravil navzoče tov. Rupnik, ki je tudi razložil pomen in namen tega sestanka.

Tov. Zmavec pa je med drugim omenil, da je bila taka podružnica že zdavnaj potrebna. Treba pa bo delati brez intrig, ker le s pozitivnim delom bomo dosegli lepšo bodočnost našega pokreta. Današnji večer naj bo konsolidacija ljubljanske podružnice in sploh NSZ pokreta. Članstvo pa mora spoznati tudi ideologijo NSZ.

Soglasno je bilo sklenjeno, da se ustanovi nova podružnica in sicer podružnica Narodne strokovne zveze Samoupravnih in privatnih nameščencev v Ljubljani (SPN), katere pripravljali odbor bo takoj vložil pravila in okrenil vse potrebno, da bo nova podružnica lepo procvitala.

V pripravljali odbor so bili izvoljeni naslednji tovariši: za predsednika tov. Kresnik Miha, za tajnika Žabjak Stanislav, za blagajnika Plutova Franca, za odbornike: Juvan Francé, Makše Božidar, Karmelj Lojze, Vizjak Engelbert, Mokorel Cirila, Zerjal Drago in Vozeli Milan.

Sestanek se je zaključil ob 20. uri v dobrem in navdušenem razpoloženju za stvarno in uspešno delo NSZ.

Ljubljana: Strojne tovarne

Že v zadnji številki «Nove Pravde» smo poročali, da je nastal v Strojnih tovarnah in livarnah spor, ki še do sedaj ni poravnani in seveda delo počiva. Mestno poglavarstvo je 16. oktobra t. l. sklicalo prvo poravnalno postopanje, katero se je prekinilo, ker ni bil navzoč predsednik Strojnih tovarn in livarn g. dr. Lilek.

O vsej zadevi je bil obveščen predsednik ljubljanske občine g. dr. Adlešič, ki je obljubil, da bo posredoval pri gospodu banu in je nasvetoval, naj bi šla deputacija do bana, katera bi morda izposlovala, da bi se dobil potreben denar za izplačilo delavstva.

Prva razprava se je potem nadaljevala v soboto dne 23. oktobra t. l. in tudi pri tej ni prišlo do končnega sporazuma in likvidacije tega spora, to pa zaradi tega, ker podjetje, kakor je rekel predsednik, ne more izplačati delavstvu zaostale mezde, dokler mu ministristvo financ ne izda dovoljenja, da bo podjetje lahko plačevalo davke v obrokkih. Predsednik dr. Lilek je sicer rekel, da gre ponovno v Beograd in da upa, da bo zadeva kmalu rešena in se je razprava preložila na prihodnjo soboto.

V soboto dne 30. oktobra t. l. se je ponovno nadaljevala ta nesrečna razprava, ki pa je bila ponovno prekinjena za nedoločen čas.

Zastopnik podjetja se je izgovarjal na Beograd in počasno poslovanje, kakor da bi bil kriv vsega debakelja in takega gospodarstva v Strojnih tovarnah in livarnah Beograd. Žalostno pa je, da zaradi krivde tega ali onega, oblast dopušča, da delavstvo zaradi tega največ trpi in nosi samo največ

posledic, čeprav pri vsej zadevi pravič ni zakrivilo. Največja sramota pa je še to, da so delavci plačevali podjetju v obrokkih denar za nabavo premoga, toda sedaj ni niti premoga niti težko prisluženega delavskega denarja. Kje je težko prislužen delavski denar? Bodo oblasti dopustile, da se bo delavstvo še nadalje tako izigravalo?

Podoben primer se je dogodil v sosedni državi v tekstilni tovarni, toda državna oblast je takoj posegla vmes, pregledala poslovanje in gospodarstvo podjetja ter splošno prevzela vse v svoje roke in tako popolnoma zaščitila delavca pred izkoriščevanjem in izigravanjem podjetnika.

Kdo pa bo zaščitil delavca v Strojnih tovarnah in livarnah? Zakaj čaka oblast in ne poseže vmes? Mislimo, da je to zadeva širšega obsega in ni potrebno nobene posebne ovadbe od strani delavstva.

Medvode

Naša podružnica je na dan Vseh svetih dopoldne sklicala dva članska sestanka, in sicer ob 8. namenjenega delavstvu tovarne Medic, drugega pa ob 10. namenjenega delavstvu papirnic v Goričanah.

Na obeh sestankih je poročal zastopnik centrale tov. Rupnik.

Tov. predsednik Oven je vodil oba sestanka z njemu vajeno rutino. Na prvem sestanku se je vršila debata o delovnih razmerah, na drugem sestanku pa se je vršilo kratko predavanje o pomenu starostnega in onemoglostnega zavarovanja, nakar se je razvila debata predvsem okoli vprašanja ukinitve posebnega podpornega fonda v Goričanah in Vevčah ter se je v tej zadevi pokazala enodušnost vseh navzočih.

Tov. Oven je zaključil sestanek s pozivom na smotno delo v organizaciji ter je izpodbudno orisal pomen in cilje narodno-strokovnega delavskega pokreta.

Takih sestankov si želimo še več.

Žiri: Oblačilci

V soboto dne 23. oktobra t. l. je naša podružnica sklicala v veliki sobi gostilne Demšar članski sestanek, na katerem se je vršilo predavanje o starostnem zavarovanju in o zakonu o minimalnih mezdah.

Tov. predsednik Tušar Maks je ob dobri udeležbi otvoril sestanek s primernim nagovorom.

Tov. Rupnik iz Ljubljane nas je v poldrugournem predavanju seznanil v vseh podrobnostih z zakonom o zavarovanju za onemoglost, starost in smrt ter nam je v zvezi s tem raztolmačil še nekatera določila zakona o minimalnih mezdah.

Poslušalci so predavatelju z zanimanjem sledili.

Po predavanju se je otvorila debata o vseh perečih vprašanjih, ki zadevajo naše delavstvo, ter se je pri tem pokazala soglasnost v vseh vprašanjih.

H koncu se je na poziv predsednika soglasno sklenilo v zimskih mesecih prirediti ciklus predavanj, da se tukajšnje delavstvo seznanji z vsemi vprašanji, ki so v zvezi z narodno-strokovnim pokretom in njega prosvetnim programom.

Slovenske Konjice

Občni zbor NSZ.

Že meseca junija t. l. je pripravljali odbor NSZ vložil pravila za ustanovitev podružnice v Sl. Konjicah. Ker pravila niso bila potrjena, smo vložili druga, ki so bila meseca septembra potrjena. Pripravljali odbor je ves čas vodil pripravljali dela, izvedel podpis kolektivne pogodbe pri tt. Laurich in končno sklical ustanovni občni zbor, ki se je vršil v nedeljo, dne 24. oktobra t. l. v gostilni Sorman v Sl. Konjicah.

Občni zbor je bil odlično obiskan. Navzočih je bilo blizu 100 članov. Kot zastopnik centrale je bil navzoč tov. predsednik Juvan. Zborovanje je vodil predsednik pripravljalnega odbora tov. Kolarič, tajniško poročilo pa je podal tajnik tov. Vaupot. Tov. Juvan je nato v eno-

urnem govoru pojasnil pomen organizacije za delavstvo in očitni razmere, ki vladajo v Sl. Konjicah. Izjavil je, da je NSZ za splošne koristi delavca pripravljena sodelovati tudi z nasprotno organizacijo, toda izigravati se ne pustimo od nikogar. Vedno in pri vsaki priliki je NSZ zvesta svojim načelom zastopala le interese delavstva ter ni posegala v politične strasti, kakor je to delala nasprotna organizacija. ZZD je šele v pričetkih in ako se bo posluževala takih sredstev, bo izginila kakor je prišla. Delavstvo ne bo pozabilo dogodkov v tovarni Laurich, ker so imeli ti dogodki povsem političen značaj. Nato je razpravljalo o nalogah nove postojanke ter pozivalo člansvo k vstrajnemu delu. Dolgotrajno odobravanje je bil ponoven dokaz, kako so delavci težko pričakovali ustanovitev NSZ.

Pri volitvah je bil izvoljen soglasno naslednji odbor: Predsednik tov. Kolarič Valter, podpredsednik tov. Jezernik Jože, tajnik Vaupot Bogoljub, II. tajnik Iršič Jože, blagajnik Strmšek Karol, II. blagajnik Črnc Franc, odborniki: Kohne Karol, Konec Slavko, Vilinger Vaclav in Muršič Konrad. Pregledovalci računov: Rebernak Avgust, Verk Ernest, Keblič Alojzij in Jovanič Evgen.

Dalje je bilo sklenjeno, da se bo v okviru podružnice za delavstvo tovarne «Alfa» ustanovil poseben odsek. Po razgovoru o raznih internih zadevah je v splošnem navdušenju tov. predsednik Kolarič zaključil občni zbor z zahvalo vsem, ki so se ga udeležili v tako velikem številu. Novo podružnico pozdravljamo ter ji želimo čim več uspeha v borbi za narodne in socialne pravice.

Ustanovitev nove zadrage

V nedeljo dne 7. novembra 1937 bo v dvorani «Sokolskega doma» na Jesenicah

ustanovni občni zbor Splošne gospodarske zadrage na Jesenicah.

S tem stopa podružnica NSZ na Jesenicah v novo periodo svojega udejstvovanja, ker hoče dati svojemu strokovnemu, kulturnemu in socialnemu programu trden fundament v novo ustanovljeni gospodarski instituciji. Pravilno razumejo odločni in požrtvovalni tovariši dandanašnji težak čas, dobro vedo, da brez gospodarske hrbtnice nimajo vsi uspehi trajne vrednosti.

Novi zadrugi želimo krepak razmah z željo, da jo spremlja sreča vsespod.

Tovarišem pa k napredku naše čestitke!

Prizadevanje za 40 urni teden

Začetkom oktobra je v Pragi zasedal upravni odbor Mednarodnega urada dela. Najvažnejša točka dnevnega reda je bila razprava o uvedbi 40 urnega delovnika na mednarodni podlagi. Sprejet je bil načrt, resolucije, ki sta jo predlagala vladna delegata Zedinjenih držav in Francije in v kateri je določeno, da ima priti na dnevni red glavne skupščine Mednarodnega urada dela v l. 1938 ponovna razprava o mednarodni konvenciji o uvedbi 40 urnega delovnika v vseh panogah gospodarstva, izvzemši v poljedelstvu in v pomorskem prometu. Predlagana resolucija je bila sprejeta z veliko večino, proti ni glasoval noben vladni delegat, pač pa zastopniki delodajalcev, ki pa v gledanju na problem tudi niso enotni.

Predsednik dr. Beneš, ki je člane upravnega odbora pozdravil, je rekel: Racionalizacija in mašinizacija ne moreta več tako napredovati kot do sedaj. Racionalizacija ne bo več napredovala. Treba je pa zaceliti rane, ki jih je v obliki brezposelnosti racionalizacija zapustila. Tu tvori problem 40 urnika važno sredstvo za omiljenje brezposelnosti.

ZAHVALA.

Podpisani se tem potom najtopljeje zahvaljujem podružnici NSZ Žerjav-Črna za podporo din 120.— ki mi jo je nakazala v času moje bolezni.

Žerjav-Črna, dne 20. okt. 1937.

Muri Franc.

ZANIMIVOSTI IN PRIPOMBE

Neugodne mezdne razmere

Kar se tiče mezd, so stalno skoraj za 9% nižje kakor v letu 1929. V septembru je znašala povprečna dnevna zavarovana mezda, ki je pripadala na poedinega zavarovanega delavca:

v letu	din	za toliko % manjša:
1929.	29.56	—
1930.	29.37	0.61%
1931.	28.95	2.15%
1932.	27.15	8.17%
1933.	25.67	13.16%
1934.	25.—	15.41%
1935.	24.47	17.19%
1936.	24.99	15.44%
1936.	26.96	8.78%

V današnjem zracijaliziranem času, ki zahteva od delavstva znatno zvišanje delovnega produkta, ki je združen z večjim rizikom na zdravju, so mezde še vedno neprimerno nizke.

Zasebni nameščenci zahtevajo osemurni delovni čas

V torek dne 26. oktobra t. l. je bilo v Zagrebu zborovanje zasebnih nameščencev, kateri zahtevajo v svoji resoluciji razširjenje pokojninskega zavarovanja na vso državo, osemurni delavnik in svobodne volitve v delavske zbornice.

Delovni čas naj bi se skrajšal v trgovinah na osem ur, v denarnih zavodih na šest ur dnevno, v industrijskih podjetjih pa na 40 ur tedensko.

Zasebnim nameščencem pa je tudi treba s posebno uredbo zagotoviti minimalne plače, ki bi ustrezale vsaj skromnim življenjskim potrebam.

Slovesna otvoritev ženskega azila

V soboto dne 30. oktobra t. l. je bil svečano otvorjen in izročen svojemu namenu prizidek Delavskega doma.

Pozor!

Izvrševalni odbor NSZ ima že dobro uvežban tamburaški zbor. Želi ga pa pomnožiti.

Zato vljudno poziva ljubitelje tega narodnega instrumenta, da se priglase k zboru.

Sprejema se tudi že izvežbane tamburaše.

Redne vaje se vrše vsako sredo in petek od 20-22 ure v prostorih NSZ Delavska zbornica II. nadstr.

Priglašja se lahko v uradnih urah vsaki dan od 8-12 in od 15-18 ure v prostorih tajništva NSZ, kjer se dobe vse potrebne informacije.

Novinci dobrodošli!

Izvrševalni odbor NSZ.

kjer je nameščen ženski azil za revne delavke in nameščenke.

Pri tej otvoritvi so bili navzoči predstavniki mestnih uradov, zastopniki strokovnih organizacij ter dobrodelnih zvez in ustanov. Načelnik socialno-političnega odbora, mestni svetnik kanonik dr. Klinar, je opravil blagoslovitvene obrede. Predsednik mestne občine g. dr. Adlešič pa je spregovoril uvodno besedo o pomenu tega zavoda. Dalje je spregovoril tudi že omenjeni g. dr. Klinar in šef mestnega socialno-političnega urada g. Svetel. Nato so si gostje ogledali prostore azila, ki bo izpolnil občutno vrzel v naših socialno-skrbstvenih napravah. To pa je tudi prvi zavod te vrste v naši državi.

Do sedaj je imel Delavski dom 172 postelj, kar pa že davno ni ustrezalo nastalim potrebam. V prizidku pa je sedaj prostora za novih 110 postelj in bo to vsaj za nekaj časa ustrezalo potrebam. V pritličju so pisarniške sobe uprave in nekaj sob za ženska karitativna društva ter 9 družinskih sob za prehodne prenočevalce. V I. in II. nadstropju pa je razen drugih prostorov 22 sob z eno posteljo in po dve sobi z dvema posteljama. Tudi podstrežje ima 22 sob s 24 posteljami. Poslopje ima centralno kurjavo, kopalnice in umivalnice z mrzlo in toplo vodo.

Poleg azila je zgrajen še poseben prizidek, v katerem so tri stanovanja za uslužbence zavoda.

Z graditvijo novega dela je mestna občina investirala v vso zgradbo Delavskega doma okrog 7.700.000 dinarjev. Da imamo v Ljubljani lep Delavski dom, je največ pripomogla Borza dela, ki je ponovno dala brezobrestno posojilo v znesku 1.700.000 dinarjev.

Mezdno gibanje v Angliji

Minister za delo Brown je zavrnil zahtevo strokovnih organizacij, katere glede na naraščajočo draginjo življenjskih potrebščin zahtevajo zvišanje mezd. Angleški tisk pripominja, da je po ugotovitvi ministrstva dela narasla draginja v mesecu septembru 1937 za tri odstotke.

Skupščina delavske zbornice v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 14. novemb. 1937 ob 9. uri dopoldan v velikih dvorani Delavske zbornice s sledečim dnevnim redom:

1. Odobritev zapisnika IV. skupščinske seje.
2. Poročilo predsednika.
3. Poročilo tajnika.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1936.
5. Poročilo finančne kontrole.

6. Proračun Delavske zbornice za leto 1938.
7. Sklepanje o vporabi proračunskega presežka iz leta 1936.
8. Sklepanje po ministrski odločbi z dne 29. dec. 1936 St. Br. 95.523 v pogledu proračuna za leto 1937.
9. Izredni proračuni: a) izredno odplačilo dolga Mestni hranilnici; b) proračun za izvedbo volitev v Delavsko zbornico.
10. Razno.

Vsem podružnicam in članstvu!

Konzorcij „Nove Pravde“ se je po tehtnem premisleku odločil, da spremeni list Novo Pravdo iz 14 dnevnik v tednik počeniš s 1. januarjem 1938, ako bo prejel od podružnic na poslan oklic zadovoljive odgovore.

Članstvo tem potom opozarjamo, da se pri svojih odborih informira o pogojih, ki bodo ta sklep omogočili. Vsi odbori so prejeli načrt in najboljše navodila.

Tovariši stopite na plan in na delo za napredek našega narodno delavskega tiska.

Pomagajte ustvariti tednik, s svojim delom in požrtvovalnostjo, ker brez dela in požrtvovalnosti ne bo šlo.

Pogoji so lahki in ob količkah dobri volji izvedljivi.

Proglasimo meseca november in december kot propagandne mesece za naš narodni tisk.

Konzorcij Nove Pravde

Vsem ljubiteljem glasbe.

Podružnica NSZ na Jesenicah bo ustanovila tamburaški zbor.

Na razpolago imamo še nekaj instrumentov in vabimo tovariše in tovarišice, kakor sinove in hčerke istih, ki imajo veselje do glasbe, da se prijavijo v podružnični pisarni pri uradnici ob uradnih urah, kjer bodo dobili nadaljnja navodila.

Podružnica NSZ, Jesenice

Ali verjamete, da v eni uri uporabi ljudstvo vsega sveta 25 milijonov kg krompirja, 10 milijonov kg zelenjave, 2 in pol milijona kg mesa, 30 milijonov kg kruha, 3 milijone jajc, 25 tisoč kosov divjačine in perutnine. V eni uri se pa rodi na svetu 5400 ljudi, v isti dobi jih pa umre 4600. V eni uri pa pokadimo na svetu 176 ton tobaka, pridobijo pa 122 tisoč ton premoga, izdelajo 7000 avtomobilov, zapravi se 14 milijonov dinarjev, izvrši se 19.000 prestopkov in zločinov. Sodišča pa izrečejo v eni uri 18.000 razsodb.

Poljski znanstvenik dr. Lakowski se je več let baval s preiskovanjem prehrane in zdravnostjo prehrane, zlasti z rastlinsko hrano. Ugotovil je, kar je bilo že prej ugotovljeno, da je najbolj zdrava hrana čebula. Prišel je do zaključka, da bi se človek lahko hranil samo s čebulo, mlekom in kruhom in bi bil popolnoma zdrav. Dalje je ugotovil, da je čebula izborna zdravilno sredstvo proti raku.

Po dolgih študijah in preiskavah so se učenjaki zedinili glede spanja. Človek potrebuje, da se popolnoma osveži, več ur spanja in to različno po vrsti opravila, dela. Duševni delavci potrebujejo sedem do osem ur, dočim zadostuje ljudem, ki opravljajo telesno delo, že šest do sedem ur spanja.

Članstvu NSZ!

Izvrševalni odbor je tudi letos založil izdajo narodno delavskega koledarčka.

Koledarček je že v tisku, ter ga bomo začeli razpošiljati s 15. novembrom t. l.

Vse one podružnice, ki koledarčka še niso naročile prosimo, da to čimprej store, da ne bo trpela ekspedicija in ne nastanejo nepotrebni naknadni stroški.

Koledarček ima zelo bogato vsebino, ter najde vsak delavec v njem nasvete, navodila in pojasnila, ki so mu potrebni v službi in v domačem krogu.

Cena mu je ista kot lansko leto. Tovariši! Razpečajte letošnji koledar tako, da bo postal njegov lastnik vsak član in prijatelj narodno strokovnega pokreta!

IZ UPRAVE LISTA.

Zaradi reda smo današnje številko ustavili vsem, ki niso poravnali svoje obveznosti, ker lista zaštonj tiskati ne moremo. Toliko v vednost, da ne bo zamere.

Uprava lista N. P.

IZ UREDNIŠTVA.

Vse zamudnike dopisnike opozarjamo, da pridejo prispevki za list na vrsto v prihodnji številki.

Ponovno opozarjamo, da se redakcija lista zaključni vsak drugi torek zvečer.

Uredništvo.

Ne delamo reklame za češko blago, ker vsakdo ve, da je češko blago najbolje in brez konkurence. Reklama je potrebna le zato, da cenjeno občinstvo ve kje smo, zato vsi v

Češki magazin
Maribor, Ulica 10. oktobra

kjer dobite blago za plašče, obleke, kostume, in hubertuse po tovarniških cenah. Vsakdo se lahko brezobvezno prepriča!

Članom Narodno Strokovne Zveze
priporočamo
znano veletrgovino železnine

PINTER & LENART
Maribor, Aleksandrova c. 32-34

Članom Narodno Strokovne Zveze
priporočamo
nakup manufakturnega blaga v
trgovini

FRANJO MAYER
Maribor, Glavni trg štev. 9

Leopold Paulič

ZASTOPSTVO ŠKODOVIH ZAVODOV

Elektromotorje iz znamenitih Škodovih zavodov v Plznu, kakor tudi lestence, svetilke, kuhalnike in vse električne aparate dobite

PO NAJNIŽJIH CENAH V PASAŽI PALAČE
„VIKTORIJA“
v Ljubljani, Aleksandrova cesta štev. 4

Posebno opozarjamo na najnovejše likalnike, s katerimi se prihrani 30-50% stroškov za tok

NA ZALOGI JE TUDI
VES OSTALI ELEKTRO-TEHN. MATERIJAL